

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอ ยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และภายนอกที่มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู และวิเคราะห์กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู เพื่อเสนอกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู กลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ตัวแทนสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี ตัวแทนที่ว่าการอำเภอยะหริ่ง ตัวแทนเทศบาลตำบลบางปู และกำนัน กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู ประชาชน และนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการ รวมทั้งหมด 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีแบบสัมภาษณ์เชิงลึกใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

ตำบลบางปู ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกของจังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ประมาณ 4.90 ตารางกิโลเมตร ชุมชนบางปูเป็นชุมชนมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ สภาพพื้นที่นั้นมีความค่อนข้างแออัด อีกทั้งประชาชนมีความเคร่งในศาสนา และประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย ทำธุรกิจส่วนตัว ขายสินค้ามือสอง ประมงพื้นบ้าน มีออกไปทำงานต่างพื้นที่ และในประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้เส้นทาง การเข้าถึงในชุมชนท่องเที่ยวบางปู ตำบลบางปูมีระยะทางไม่ไกลจากตัวเมืองปัตตานี ระยะทางจากปัตตานี ถึง ตำบลบางปู ประมาณ 10 กิโลเมตร มีถนนในการสัญจรหลายเส้นทางที่สามารถเข้าถึงชุมชนท่องเที่ยวบางปูได้ ซึ่งมีเส้นทางเข้าถึงบางปู 2 เส้นทาง คือ ถนนสายเก่า ปัตตานี-อำเภอ ยะหริ่ง หรือถนนรามโกมุท กับถนนสายใหม่ ปัตตานี-นราธิวาส หรือทางหลวงแผ่นดินสาย 42 และในพื้นที่ยังมีโรงพยาบาลประจำตำบลที่อยู่ใกล้เคียง มีโรงเรียน มีมัสยิด และมีทรัพยากรป่าโกงกางที่สำคัญที่เป็นจุดเด่นในการบริการท่องเที่ยว พื้นที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านบาลาดูว ทางทิศใต้ ติดกับ ทางหลวงแผ่นดินสาย 42 ทิศตะวันออก ติดกับ หมู่ที่ 3 บ้านบางปู ทิศตะวันตก ติดกับ หมู่ที่ 1 บ้านโต๊ะโสม และทิศเหนือ ติดกับ อ่าวบางปู

อ่าวปัตตานีเกิดจากธรรมชาติของปากน้ำเป็นพื้นที่ริมฝั่งทะเล สันนิษฐานว่าแต่เดิมคงเกิดขึ้นจากสันทรายแล้วกลายเป็นแหลมยื่นออกไปในทะเลขนานกับแผ่นดินเรียกกันว่า “แหลมโพธิ์” ส่วนสภาพนิเวศในอ่าวปัตตานี และแหลมโพธิ์มีทั้งที่เป็นหาดเลน ป่าชายเลน บริเวณอ่าวภายใน และหาดทรายบริเวณด้านนอกของแหลมที่ติดทะเลนอก ชาวบ้านรอบอ่าวปัตตานีเรียกบริเวณท้องน้ำ บริเวณอ่าวปัตตานีว่า (ลาโอะ ดาแล) ที่แปลว่า (ทะเลใน) ควบคู่ไปกับการเรียกชื่อบริเวณทะเลด้านนอกอ่าวปัตตานีที่เรียกว่า (ลาโอะ ลูวา) ซึ่งแปลว่า (ทะเลนอก) ลำน้ำสองสายที่ไหลสู่อ่าวปัตตานี คือ แม่น้ำปัตตานี และคลองยามูหรือคลองยะหริ่งระบบไหลเวียนน้ำภายในอ่าวที่ผสมผสานกันระหว่างน้ำ

จัด น้ำเค็ม และน้ำกร่อย เป็นระบบนิเวศแบบทะเลตม และป่าชายเลน ตะกอนจากปากน้ำที่ไหลลง อ่าวปัตตานีทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ประชากรรอบอ่าวค่อนข้างหนาแน่น ใช้ชีวิต ทางประมงชายฝั่งหรือประมงพื้นบ้านขนาดเล็ก ในปัจจุบันสำหรับการทำประมงพื้นบ้านที่ชาวประมง เลิกจับปลาแล้วหันไปทำงานอื่นแทนกันมากแล้ว เพราะการลดลงของจำนวนสัตว์น้ำ นอกจากนี้พื้นที่ ริมหออบอ่าวของปัตตานี มีจุดเด่น คือ ป่าโกงกางอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งพักพิงของปลาน้อยใหญ่ จนเกิดวิถีประมงพื้นบ้านรอบอ่าว ป่าโกงกางที่เมื่อก่อนเป็นสัมปทาน ในการเผาเป็นถ่าน ที่สามารถมา ซื้อขายได้ และจะมีการปลูกทดแทนในการตัดไม้ในแต่ละครั้ง ต่อมาก็ได้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากร ขึ้นมา และหยุดการเผาป่าโกงกางเพื่อเป็นถ่าน ทำให้เกิดความสวยงาม และความสมบูรณ์ของธรรมชาติ อีกครั้ง ที่สามารถเป็นจุดเด่น จึงเกิดการสร้างกลุ่มเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน มีการพัฒนาจนเป็น แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวขึ้นมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งเมื่อก่อนยังมีการแอบลักลอบตัดไม้โกงกางอยู่บ้าง แต่ ปัจจุบันนี้ไม่มีแล้วเนื่องด้วยประชาชนจะช่วยกันสอดส่องดูแลป่าไม้ร่วมกัน นอกจากนี้ ทรัพยากรในป่า ชายเลน ซึ่งมีทั้ง ป่าโกงกาง กุ้ง หอย เช่น หอยคัน หอยเจดีย์ หอนแครง หอยนางรม หอยแมลงภู่ เป็น ต้น ปู ได้แก่ ปูดำ กับ ปูแสม ปลา เช่น ปลากะบอก ปลากะพง ปลากด ปลาเสม็ด ปลากระเบน ปลาจิ้งมือง เป็นต้น สาหร่าย ได้แก่ สาหร่ายผมนาง นก เช่น นกกาน้ำ นกเป็ดน้ำ นกกระยาง นก กระเต็ง เป็นต้น สมุนไพรต่าง ๆ เช่น ขลุ้ ถั่ว ปาหมอบ เป็นต้น ที่ให้ความอุดมสมบูรณ์กับระบบนิเวศ ป่าชายเลน และให้ประโยชน์กับชุมชนในการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ

2. ปัจจัยภายใน และภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยว ชุมชนบางปู

การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก จากการเก็บข้อมูลของชุมชนท่องเที่ยวบางปู ผู้สนับสนุน และประชาชนนักท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรในการบริหารทั้งจากภายใน ชุมชน และจากภายนอกนอกชุมชนที่มีผลต่อการบริหาร

2.1 ปัจจัยภายใน

สภาพแวดล้อมภายในจากการศึกษาการบริหารจัดการ 6 M's ประกอบด้วย ผู้นำ เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ การบริหาร คุณธรรมจริยธรรม และการตลาด สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านผู้นำ

ความสำคัญของผู้นำ เป็นบุคคลในกลุ่มที่สามารถนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่ วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้ และเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ และช่วยเหลือให้กลุ่มประสบ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การมีผู้นำที่ดีจะนำไปสู่การพัฒนาในทางที่ดีด้วย ซึ่งสิ่งที่สามารถทำ ให้การดำเนินงานของชุมชนท่องเที่ยวบางปูมายาวนานนี้ได้ มีจุดแข็ง สรุปออกมาได้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ผู้นำ มีความมั่นใจ คล่องแคล่ว รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมในการบริหารแหล่งท่องเที่ยว มีความรู้ ความชำนาญ (2) คณะกรรมการมีความสามัคคี เชื่อใจซึ่งกันและกันในการบริหารจัดการ (3) แต่งตั้ง คณะกรรมการตามความสามารถ อีกทั้งหน่วยงานได้สนับสนุนช่วยเหลือในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้

ดียิ่งขึ้น โดยการให้งบประมาณที่เหมาะสม แล้วนำไปบริหารตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้นักท่องเที่ยว จะได้รับการบริการที่รวดเร็วจากความร่วมมือ ร่วมบริหารของผู้นำ และบุคคลในชุมชน จุดอ่อน คือ ในคณะกรรมการไม่มีเยาวชนที่มากพอจะมาทดแทนการทำงานได้ในอนาคต

2.1.2 ด้านเงินทุน

การได้รับงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ให้ได้ผลตอบแทนจากการดำเนินงานอย่างคุ้มค่า โดยการจัดทำเรื่องร้องขอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานที่มีการสนับสนุนมีทั้งการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี พัฒนาอำเภอ เทศบาล วัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น จุดแข็ง พบว่า การสนับสนุนงบประมาณในแต่ละครั้งได้ในจำนวนที่จำกัด จึงต้องบริหารจัดการบริการให้มีคุณภาพที่สุด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการมากที่สุด และได้รับงบประมาณจากส่วนแบ่งของเรือประมงไว้เป็นส่วนกลาง ในการนำไปปรับปรุงซ่อมแซมในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม โดยไม่ได้รับส่วนแบ่งเป็นรายบุคคลใด ๆ อีก ทั้งหน่วยงานจะมีการสนับสนุนงบประมาณมากกว่าจะเป็นอุปกรณ์เครื่องมือ เพราะการพัฒนาส่วนใหญ่ต้องใช้งบประมาณในการซ่อมแซมพื้นที่ และบางครั้งหากให้การสนับสนุนโดยให้อุปกรณ์หรืออื่น ๆ แทน อาจไม่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริง และนักท่องเที่ยวได้ใช้ประโยชน์จากการเข้ามาใช้บริการทั้งความเหมาะสม สวยงามของพื้นที่ และค่าใช้จ่ายในการเข้ามาใช้บริการมีความเหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยว จุดอ่อน พบว่า การได้รับงบประมาณสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ และไม่ต่อเนื่องกัน

2.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์

วัสดุอุปกรณ์เป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนให้สามารถดำเนินการท่องเที่ยวขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง จุดแข็ง พบว่า การมีอ่าวปัตตานี มีป่าชายเลน และที่สำคัญมีเรือประมงของชาวบ้าน ที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวนี้ได้ และวิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรม ทรัพยากรที่มีอยู่ในน้ำ ในป่าชายเลน มีส่วนช่วยให้การดำเนินการท่องเที่ยวนี้มีคุณค่า และหลากหลายมากขึ้น ปัจจุบันกลุ่มมีเรือที่ได้รับจากการสนับสนุนจากหน่วยงานจำนวน 2 ลำ ใช้ในกรณีฉุกเฉิน ส่วนของประชาชนที่เว้นว่างจากการทำประมง ทั้งเรือเล็ก และเรือใหญ่ มีอยู่ 15-30 ลำ ซึ่งมีเสื้อชูชีพที่เป็นของเจ้าของเรือเตรียมไว้พร้อมให้บริการ อีกทั้งในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยว มีท่าเรือ ไฟฟ้า ถังขยะ ห้องน้ำ ศาลาที่พัก อีกทั้งโฮมสเตย์มีเพียงหลังเดียวที่รองรับได้ถึง 40-50 คน ที่พร้อมให้บริการ เนื่องจากว่าชุมชนมุสลิมส่วนใหญ่อยู่เป็นครอบครัวใหญ่ และมีบริบทวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจึงยากที่จะให้ประชาชนเข้าใจ ทั้งนี้หน่วยงานยังมีการสนับสนุนช่วยเหลือเกี่ยวกับพันธัสัตว์น้ำต่าง ๆ ให้สามารถนำไปเพาะพันธุ์อนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป บางครั้งได้รับการสนับสนุนในรูปแบบของอุปกรณ์เครื่องมือ และได้รับการสนับสนุนที่เป็นวัตถุดิบในการทำอาหารพื้นถิ่น ซึ่งในส่วนของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเน้นเป็นเสื้อชูชีพเพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดยามขึ้นเรือเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเสื้อชูชีพที่ใช้บริการมีความปลอดภัย เพียงพอกับนักท่องเที่ยวถึงแม้จะไม่ลึกแต่เพื่อความปลอดภัย จุดอ่อน พบว่า อุปกรณ์เครื่องมือที่มีในแหล่งท่องเที่ยว มีความเสื่อมโทรม ไฟฟ้าส่องสว่างไม่ทั่วถึง ถังขยะไม่เพียงพอ ขาดถังขยะแยกประเภทในทุกจุด พื้นที่ไม่สะอาด ขาดห้องอาบน้ำ และขาดโฮมสเตย์ที่เหมาะสมเพียงพอ ซึ่งควรมีเตียงรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการตั้งแคมป์ ปิ้งย่าง ในศูนย์ท่องเที่ยวบางปู

2.1.4 ด้านการบริหาร

การบริหาร ที่เป็นการบริหารทั้งผู้นำ เงินทุน และวัสดุอุปกรณ์ มาจัดการตามหลักการที่วางไว้ เนื่องด้วยสภาพภูมิประเทศ อำนาจกับพื้นที่ ที่สามารถสร้างแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวช่วยเหลือชุมชนได้ โดยมีการบริหารดังนี้ จุดแข็ง พบว่า ให้ทัศนศึกษาดูงานที่อื่น ๆ เช่น ที่จังหวัดระยอง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ให้เกิดการนำมาบริหารพัฒนาได้สอดคล้องกับพื้นที่ให้มากที่สุด และการพัฒนามัคคุเทศก์น้อย ซึ่งเป็นนักเรียนในพื้นที่ และรู้ถึงเรื่องการท่องเที่ยวในชุมชนได้ดี เพื่อให้เกิดความซึ่มซั้บที่จะดำเนินงานต่อไปในอนาคต อีกทั้งหน่วยงานยังให้ความสำคัญสนับสนุนการบริหาร โดยการให้รวมกลุ่มที่หลายเพศ อายุ เพราะเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถที่หลากหลายให้ทันกับสังคมในปัจจุบันได้ และสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สามารถศึกษา ให้ความรู้กับพื้นที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่ในป่าโคงกางจากนักปราชญ์ที่อยู่คู่กับพื้นที่มาเป็นเวลายาวนาน และนักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงการบริหารจัดการที่ดีเพราะสามารถให้ความรู้ เข้าใจง่าย มีการบริหารเวลาในการท่องเที่ยวได้เหมาะสมไม่นาน ไม่เสียโอกาส และรู้สึกปลอดภัยจากการใส่ใจเป็นกันเองของผู้ให้บริการ จุดอ่อน พบว่า การบริหารเป็นอุปสรรคเพราะบางคนไม่ว่าง บางคนเวลาว่างไม่ตรงกัน ทำให้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้ อีกทั้งการสร้างกลุ่มมัคคุเทศก์ในระดับประถมศึกษา แต่หลังจากเด็กจบระดับประถมศึกษา เพื่อออกไปศึกษาต่อสถานที่อื่น ๆ จึงไม่สามารถเข้ามาช่วยเหลือเป็นมัคคุเทศก์น้อยได้อีก

2.1.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืน จุดแข็ง พบว่า การทำงานที่โปร่งใส ไม่คอร์รัปชั่น ทำให้ทุกฝ่ายมีความพอใจกันในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนมา ซึ่งต้องมีการชี้แจงรายละเอียดการใช้งาน งบประมาณ ให้คณะกรรมการได้รับรู้ร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคตจากการทำงานร่วมกัน รวมทั้งการทำงานที่เต็มไปด้วยจิตสาธารณะ เช่น การรวมกลุ่มของชุมชนท่องเที่ยวบางปู และการทำความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว หากเมื่อใครว่างให้ไปช่วยกันทำความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

2.1.6 ด้านการตลาด

การสร้างชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อให้เป็นที่รู้จัก ถึงความอุดมสมบูรณ์ สวยงาม ของทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน จุดแข็ง พบว่า ให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลน และเป็นจุดเด่นในการเปิดให้บริการท่องเที่ยว รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนที่อนุรักษ์ไว้ และเป็นการสร้างจุดขายของชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น อีกทั้งนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการเข้ามาใช้บริการรับชมความสวยงามที่บางปู โดยการบอกเล่ากันปากต่อปาก และมีการแนะนำทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถึงความสวยงาม โดยไม่ให้กลัวในพื้นที่นี้ จนเกิดเป็นที่รู้จักมากขึ้น สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และเกิดความเจริญมากยิ่งขึ้น

2.2 ปัจจัยภายนอก

สภาพแวดล้อมภายนอกจากการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกับการดำเนินการบริหารท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญา เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม และสื่อมวลชน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

2.2.1 ด้านการเมือง

ปัจจัยทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้การดำเนินธุรกิจทั้งในแง่บวก และแง่ลบ ไม่ว่าจะเป็นด้านระบอบการปกครอง สถานการณ์ทางการเมือง นโยบายของรัฐ และระบบความปลอดภัย เป็นต้น โอกาส พบว่า ในชุมชนท่องเที่ยวบางปูไม่มีการเมืองเข้ามาแทรกแซง เพราะการเมืองเข้ามาต้องมีปัญหาอย่างแน่นอน และหากเกิดความขัดแย้งกัน กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูคงอยู่ไม่ได้มาจนถึงทุกวันนี้ ทั้งนี้ภายในชุมชนได้รับการสนับสนุนจัดระบบความปลอดภัย ในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางเข้าใช้บริการ จากหน่วยงาน ได้แก่ กองอาสา รักษาดินแดน (อส.) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทหาร ตำรวจ และได้มีส่วนร่วมช่วยกัน เป็นหูเป็นตาจากประชาชน ส่วนในระบบความปลอดภัยทางน้ำ ได้แก่ เสื้อชูชีพ และเรือเร็วในการช่วยเหลือยามฉุกเฉิน ซึ่งหน่วยงานสาธารณสุข โรงเรียน ประชาชน ได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวมาโดยตลอด นอกจากนี้นักท่องเที่ยวได้พูดถึงความปลอดภัยในการใช้บริการเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการเมืองไม่เป็นผลกับการเลือกเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งมีความพอใจกับการได้รับความอำนวยความสะดวกตั้งแต่เข้ามา อีกทั้งยังมีร้านค้าที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้ของอย่างเร่งด่วน เช่น รองเท้าแตะสำรองในการลงเรือ และสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนอย่างอื่น ๆ มีพร้อมทุกอย่าง อุปสรรค พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปูเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นอุปสรรคต่อการสร้างรายได้ให้กับประชาชน แต่เหตุการณ์ในชุมชนบางปูไม่มีอย่างแน่นอน

2.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เป็นสิ่งสำคัญสามารถให้แหล่งท่องเที่ยวมีการใช้บริการเพิ่มมากขึ้นในการช่วยเหลือให้ประชาชนมีรายได้ที่ดียิ่งขึ้น โอกาส พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีความสามารถที่พร้อมให้บริการ ทั้งเรือประมงจากชาวบ้าน และผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ได้แก่ ซาซูลู ยาสาหร่ายผมนาง ข้าวเกรียบโบราณ มาดูฆาตง (ขนมรังผึ้ง) ไล่กรอก (ไล่อ้วว) แบนแปฮูปี (ขนมมัน) กรงนก และแกะสลักทั่วไป ที่พร้อมให้บริการ อีกทั้งสภาพอากาศ ที่สามารถท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องแม้ในช่วงฤดูฝนก็ตาม จึงทำให้ได้เปรียบในการเปิดให้บริการ เนื่องจากป่าโกงกางอยู่ในเขตอ่าวปัตตานีจึงไม่มีคลื่น และมีปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง แต่มีความชำนาญของประมงพื้นบ้านในการขับเรือ นอกจากนี้หน่วยงานได้สนับสนุนให้เลี้ยงปลาทาบิหม ปลากระพง เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงปูดำ เพื่อเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง และอยู่ควบคู่กับชุมชนท่องเที่ยวบางปูต่อไป ทั้งนี้การเมือง หรือการเพิ่มขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะเดียวกัน และสภาพอากาศ ไม่มีผลต่อการเลือกเข้ามาของนักท่องเที่ยว เพราะขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของแต่ละพื้นที่ และ

โซควาสนา อีกทั้งให้ความสำคัญถึงผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาที่สืบทอดให้กัน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่อยู่อย่างยาวนานควบคู่กับชุมชนบางปู ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ที่ต่างกัน อุปสรรค พบว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วย ดังนี้ (1) ความรุนแรงในชายแดนใต้ เมื่อกล่าวถึงเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชายแดนใต้นั้นส่งผลต่อการสร้างรายได้ อย่างแน่นอน แต่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวยังคงต้องดำเนินการบริการท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งการสร้างแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่อไปได้นั้น ต้องอย่าได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะทำให้การสร้างแหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถพัฒนาเปิดให้บริการที่สามารถสร้างรายได้กับประชาชน และชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นได้ อีกทั้งการบริโภคข่าวสารที่ปราศจากการวิเคราะห์ข้อมูล จึงเกิดความกลัวที่จะเดินทางเข้ามาสัมผัสถึงความสวยงามของธรรมชาติที่นี่ แต่ในพื้นที่บางปูนั้นไม่มีสถานการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น เพียงแต่ขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยวเท่านั้นที่มองถึงภาพรวมในชายแดนใต้ว่าเป็นพื้นที่ที่น่ากลัวจึงไม่กล้าเข้ามาสัมผัส (2) การเกิดแหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันการเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวที่คล้ายกันเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้การทำงานก็ขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ ของแต่ละพื้นที่ ที่มีทิศทางปรับปรุงแก้ไขอย่างไรให้เป็นโอกาสกับชุมชนมากขึ้น (3) สภาพอากาศ ในช่วงฤดูฝนอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะลดลง คิดว่าไม่สามารถล่องเรือได้ แต่ยังสามารถเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง เพราะการล่องเรือนั้น เมื่อไหนฝนหยุดตกสามารถล่องเรือได้ทันที เนื่องจากป่าโกงกางอยู่ในเขตของอ่าวปัตตานีจึงไม่มีคลื่น แต่ในอ่าวไทยมีคลื่น และมีลม ซึ่งคนขับเรือมีความชำนาญในการขับเรือ และช่วงที่มีการใช้บริการมากที่สุด คือ ช่วงปิดเทอม และในช่วงวันหยุด (4) ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ในส่วนของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากกลุ่มชนท่องเที่ยวบางปูนั้นยังไม่มีความพร้อมให้อุดหนุนใช้บริการได้ เพราะว่ามีอุปกรณ์ ต้นทุนไม่มี ซึ่งมีการจัดทำวงกุญแจ เสื้อ และกระเป๋าต่าง ๆ โดยปักเขียนว่า I Love Bangpoo เพื่อเป็นสินค้าที่ระลึกกับนักท่องเที่ยวในการเลือกอุดหนุนในช้อนาคศ

2.2.3 ด้านสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญา

ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญา มีความสำคัญที่ว่าเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนในการเสริมสร้างให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยว ที่มีกลิ่นอายความเป็นท้องถิ่น ความดั้งเดิมของชุมชนไว้ ซึ่งทัศนคติของประชาชนในสังคม และค่านิยมที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพกาลเวลา ตำบลบางปูเป็นพื้นที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ในการบริการท่องเที่ยวในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมีผลต่อการเข้ามาใช้บริการ เพราะเป็นวิถีที่อื่น ๆ อยากเห็นวิถีมุสลิมที่นี่ที่มีความแตกต่าง และแปลกใหม่ โอกาส พบว่า ปัจจุบันมีการสนับสนุนได้แก่ (1) วิถีโบราณ เช่น การแต่งกาย เป็นต้น (2) อาหารและขนมโบราณที่อยู่คู่กับชุมชนมาตลอด เช่น ยำสำหรับผมนาง ขนมมาตุฆาตง ขนมแบแปฮูบี เป็นต้น (3) ประมงพื้นบ้าน เช่น การแทงปลา และการจับปลาด้วยมือ การหาหอยกัน เป็นต้น (4) งานฝีมือ เช่น การทำกรรنگ การแกะสลัก เป็นต้น ซึ่งภูมิปัญญาเหล่านี้ได้นำมาใช้ควบคู่กับการท่องเที่ยว แต่หากนักท่องเที่ยวต้องการรับชม และสัมผัส ต้องพักโฮมสเตย์ ถึงสามารถรับชมภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง และเมื่อพูดถึงนักท่องเที่ยวแล้วชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาใช้บริการ เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เป็นต้น ซึ่งหากดูจากชุมชนท่องเที่ยวบางปูการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษอาจเป็นอุปสรรค แต่ส่วนใหญ่ักท่องเที่ยวพาไกด์หรือเพื่อน ๆ ที่เป็นคนไทยมาด้วยจึงเป็นผลดีกับทั้งสองฝ่าย ส่วน

หน่วยงานสนับสนุนส่งเสริมการอนุรักษ์ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่คู่ชุมชนต่อไป และนักท่องเที่ยวรับผลประโยชน์ที่ได้มาสัมผัสถึงความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านบางบูในบริบทที่แตกต่างกัน คือ ได้รู้วิธีการหาหอยกัน การจับปลา และขนมพื้นบ้านที่อยู่คู่กับชุมชน เช่น ยำสาหร่ายผมนาง ขนมมาตุฆาต เป็นต้น อุปสรรค พบว่า ขาดการบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบ วิธีการทำให้เป็นรูปธรรม ให้ลูกหลานได้สืบสานต่อไป

2.2.4 ด้านเทคโนโลยี

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทันสมัยขึ้น ทั้งนี้ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีพัฒนาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ในความเร็วยังมีขอบเขตที่จะนำมาใช้ แต่ต้องขึ้นกับบริบทพื้นที่ชุมชนในการนำไปใช้ให้เหมาะสม ซึ่งการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวดั้งเดิมไว้ จึงไม่เป็นผลเสียต่อความทันสมัยของเทคโนโลยี โอกาส พบว่า มีเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว คือ สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในพื้นที่มีสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งเทคโนโลยีทางด้านเครือข่ายส่งผลคืออย่างกว้างขวางที่จะทำให้ผู้คนได้รู้จักชุมชนบางบู โดยการเช็คอิน แชร์ข้อมูลจากการมาใช้บริการให้รู้จักพื้นที่นี้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งหน่วยงานพูดเสียงเดียวกันว่า พื้นที่ท่องเที่ยวไม่ได้กว้างใหญ่ และซับซ้อน จึงควรอนุรักษ์ความดั้งเดิมไว้ ทำให้ไม่สนับสนุนด้านการใช้เทคโนโลยีในแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวได้รับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ และอย่างอื่นนอกเหนือจากนี้ไม่พบเห็นเทคโนโลยีใด ๆ มาปรับใช้ในแหล่งท่องเที่ยว

2.2.5 ด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่จำเป็นต้องตระหนักถึงเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการรู้สึกประทับใจ สวยงาม ดึงดูดใจ จึงได้กลับไปเล่าต่อ ๆ กัน จนอยากกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพ และชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น โอกาส พบว่า ความแตกต่างจากอดีตจนถึงปัจจุบัน แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวในอดีตมีการตัดไม้ป่าโกงกางเพื่อเป็นถ่าน แต่ปัจจุบันนี้ป่าชายเลนได้เป็นเขตสงวนจึงไม่สามารถตัดไม้เป็นถ่านได้อีก และให้ประชาชนคอยเป็นหูเป็นตาซึ่งกันและกัน เพื่อการอนุรักษ์ และป้องกันการแอบลักลอบตัดไม้ แต่มีการสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีการสร้างเพิ่มเติม เช่น แคร่จุดชมวิวบนเกาะ ในแหล่งท่องเที่ยวสร้างห้องน้ำ ท่าเรือ จุดถ่ายรูป ทั้งนี้การสร้างสิ่งต่าง ๆ บนเขตป่าสงวนสามารถทำได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ และต้องสร้างด้วยไม้ หรือสร้างด้วยอย่างอื่นได้ แต่ต้องไม่ใหญ่เกินไป ที่สำคัญไม่สามารถสร้างหลายอย่างได้เพื่อรักษาความดั้งเดิมไว้ นอกจากนี้ยังได้มีการสนับสนุนจากหน่วยงาน (1) ให้อนุรักษ์พันธุ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ให้ช่วยสอดส่องดูแลป่าโกงกางไม่ให้นำไปตัดไม้เป็นถ่านอีก (2) ให้ความรู้แก่ชาวประมงเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์น้ำ โดยให้ประชาชนช่วยกันเป็นหูเป็นตาตัวเอง เพราะหากขาดพันธุ์สัตว์น้ำ ประชาชนไม่มีรายได้จากการจับปลา กุ้ง บูล ในการนำมาขายให้กับนักท่องเที่ยวได้ (3) การส่งเสริมความสะอาดในพื้นที่ท่องเที่ยว และชุมชน ให้ดูสวยงามพร้อมในการเป็นเจ้าบ้าน ทั้งนี้จากผู้ใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวได้รับทราบถึงกฎระเบียบ คือ ห้ามทิ้งขยะ เพราะจะทำลายธรรมชาติที่สวยงาม อุปสรรค พบว่า ระหว่างทางเดินมีหญ้าที่สูง ทางข้ามเป็นสะพานมีความเสื่อมโทรมรู้สึกไม่ปลอดภัย จึงควรให้มีการถางหญ้า ปรับปรุง

ซ่อมแซมให้ปลอดภัยมากกว่านี้ และสภาพแวดล้อมขาดความสะอาด ขาดถึงขยะในแต่ละจุดที่ชัดเจน รวมทั้งยังขาดความร่วมมือจากประชาชนในการรักษาความสะอาด

2.2.6 ด้านสื่อมวลชน

ปัจจัยด้านสื่อมวลชนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ โอกาส พบว่า ทางชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ในปัจจุบันนี้มีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ท่องเที่ยวบางปู 2 ช่องทาง คือ ทางออนไลน์ ได้แก่ ทางเฟสบุ๊ก ยูทูป และทางออฟไลน์ ได้แก่ แผ่นพับ ส่วนทางด้านสื่อมวลชนมีการนำเสนอผ่านทางโทรทัศน์ และเครือข่ายออนไลน์ต่าง ๆ แต่ไม่มากนัก ทั้งยังได้รับการสนับสนุนการท่องเที่ยวจากหน่วยงาน โดยการนำเสนอผ่านในเวทีการประชุมต่าง ๆ ส่วนอีกช่องทางหนึ่ง คือ การนำเสนอผ่านสื่อวิทยุชุมชน ที่สถานีมีสียิตตะอาวุนเรดิโอ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการได้รับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวบางปู จากปากต่อปากชาวบ้าน เพื่อน ๆ และจากการประชาสัมพันธ์ในเฟสบุ๊ก ยูทูป พร้อมกับการสืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติม อุปสรรค พบว่า การนำเสนอผ่านสื่อไม่ค่อยมีความดึงดูด รวมทั้งคณะกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโส และไม่มั่งบประมาณในการจ้างประชาชนในชุมชนให้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว จึงขาดการนำเสนอที่หลากหลายรูปแบบ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis แยกประเด็นออกมาเป็นตาราง เพื่อสร้างกลยุทธ์ในการบริหารได้ ดังนี้
 ตาราง 5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกของชุมชนท่องเที่ยวบางปูด้วย SWOT Analysis ที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
 ท่องเที่ยวบางปู

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
<p>ผู้นำ เงินทุน วัตถุประสงค์ การบริการ คุณธรรมจริยธรรม การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้นำมีความรู้ความชำนาญในการบริหารจัดการ และให้บริการที่รวดเร็ว 2) การทำงานที่ไม่มีเงินเดือน แต่ทำด้วยจิตสาธารณะ และช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยว 3) อุปกรณ์เสื้อชูชีพและเรือมีเพียงพอ 4) การทำงานที่โปร่งใส ไม่ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความไม่พอใจกัน 5) สนับสนุนงบประมาณในการนำไปใช้พัฒนาซ่อมแซม วัตถุประสงค์ ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู 6) การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับพันธ์สัตว์น้ำต่าง ๆ ให้สามารถนำไปเพาะพันธ์อนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป 7) สนับสนุนต่อบุติในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น 8) ส่งเสริมการเลี้ยงปลาที่ทิม ปลากระพง เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงปูดำ 9) การบริการที่รวดเร็ว และเป็นกันเอง 10) ค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสมกับการท่องเที่ยว 11) เสื้อชูชีพมีเพียงพอ และปลอดภัย 	<ol style="list-style-type: none"> 1) คณะกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโส บุคคลอื่นหรือเยาวชนที่เข้ามาทดแทนมีน้อย 2) ขาดเงินทุนในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 3) วัสดุในพื้นที่มีความเสื่อม และอุปกรณ์เครื่องมือในการซ่อมแซมไม่เพียงพอ 4) เวลาคงที่ประชุมจะมาสาย และมาไม่ครบจำนวน 5) กลุ่มยังขาดการรวมกลุ่มที่หลากหลาย เพศ อายุ เพราะสามารถสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถที่ต่างกันให้ทันกับสังคมในปัจจุบันได้ 6) ขาดการประชุม ทำกิจกรรมพร้อมกัน เพราะบางคนว่างไม่ตรงกัน 7) ห้องนี้ไม่สะอาด และขาดห้องอาบน้ำ 8) ขาดโฮมสเตร์สำหรับกลุ่มเล็ก ๆ ที่เหมาะสมในการเข้าพักผ่อน 9) ขาดถังขยะที่แยกประเภทขยะ และถังขยะในพื้นที่แต่ละจุดไม่ชัดเจน 	<p>การเมือง เศรษฐกิจ สังคมภูมิปัญญา เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม สื่อมวลชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ทุกฝ่ายต่างให้ความช่วยเหลือตลอดสองในการดูแลระบบความปลอดภัย 2) ชุมชนพื้นบ้าน ประมงพื้นบ้าน และงานฝีมือ เป็นที่รู้จักมากชิ้น 3) สื่อได้นำเสนอหลากหลายช่องทาง 4) ส่งเสริมความปลอดภัยในชุมชนโดยการจัดกิจกรรมการตำบล (กทต) และ ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน ชรบ.หมู่บ้าน และ อาสาสมัคร (อส) 5) การเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวโดยตรงเพื่อความหน่วยงาน จะช่วยประสานให้โดยตรงเพื่อความสะดวก และรวดเร็ว 6) สนับสนุนในการอนุรักษ์ โดยการทำประชาชนที่ทำประมง ประชุมร่วมกัน และให้ความรัก อนุรักษ์สัตว์น้ำ และให้ประชาชนช่วยกันเป็นหูเป็นตาแก่กันเอง 7) สนับสนุนการนำเสนอผ่านเวทีการประชุมต่าง ๆ และนำเสนอผ่านสื่อวิทยุชุมชน ที่สถานีมีสื่อตะตะอาวุนเรติโอ 8) มีกฎระเบียบ ห้ามทิ้งขยะในป่าชายเลน 9) มีเครือข่ายอนุรักษ์เน็ตสามารถเข้าถึงได้ 10) ได้รับความรู้การท่องเที่ยวจากปากต่อปาก และจากการประชาสัมพันธ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชายแดนใต้ 2) ผลกระทบของที่ระลอกของกลุ่มยังไม่มีความพร้อม ประชาชนไม่มีความสามารถด้านนี้ซึ่งต้องได้รับการอบรมมาก่อนถึงจะทำได้ 3) คณะกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโสจึงไม่ค่อยนิยมใช้อินเทอร์เน็ตนำไปเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว 4) ภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความสวยงามต่อเนื่องกัน 5) ขาดการบันทึกเกี่ยวกับประมงพื้นบ้าน ชุมชนพื้นบ้าน ถึงรูปแบบ วิธีการทำ ให้เป็นรูปธรรม 6) ไม่สนับสนุนเทคโนโลยี เพราะพื้นที่ไม่กว้างใหญ่ ซับซ้อน และเพื่ออนุรักษ์ความดั้งเดิมไว้ 7) ส่งเสริมความสะอาดให้พื้นที่ท่องเที่ยว และชุมชน ดูสวยงามในการเป็นเจ้าบ้านต้อนรับนักท่องเที่ยว แต่ขาดความสามัคคีจากชาวบ้านที่รักษาความสะอาด 8) ผลกระทบของที่ระลอกยังไม่พร้อมให้บริการ 9) แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเสื่อมโทรม 10) แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะอาด 11) การประชาสัมพันธ์นำเสนอการท่องเที่ยวไม่ค่อยดีดัง

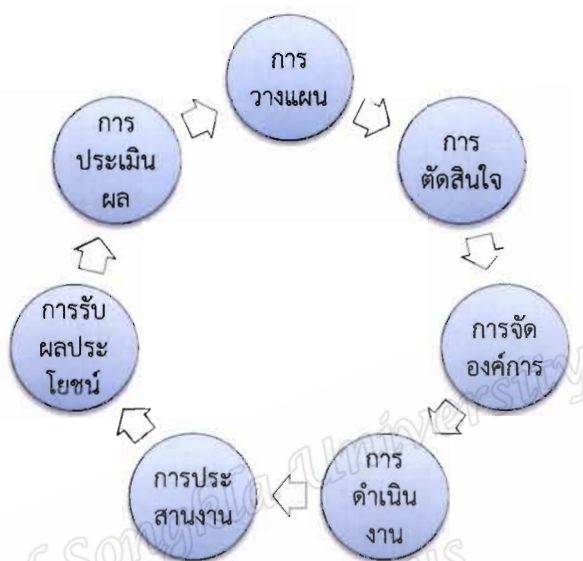
จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการ
ท่องเที่ยวชุมชนบางปู สรุปในรูปแบบ TOWS Matrix ได้ดังตารางดังนี้

ตาราง 5.2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และภายนอกด้วย TOWS Matrix ที่ส่งผลต่อการ
บริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู เพื่อหากกลยุทธ์ในการบริหาร

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
ปัจจัยภายใน	<p>S1 ผู้นำมีความรู้ความชำนาญในการบริหารจัดการ และให้บริการที่รวดเร็ว</p> <p>S2 การทำงานที่ไม่มีเงินเดือน แต่ทำด้วยจิตสาธารณะ และช่วยกันดูแลทำความสะอาด ในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยว</p> <p>S3 อุปกรณ์เสื้อชูชีพและเรือมีเพียงพอ</p> <p>S4 การทำงานที่โปร่งใส ไม่ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความไม่พอใจกัน</p> <p>S5 สนับสนุนงบประมาณในการนำไปใช้พัฒนาซ่อมแซม ซ่อมอุปกรณ์ ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู</p> <p>S6 การส่งเสริมเกี่ยวกับพันธ์สัตว์น้ำต่าง ๆ ให้สามารถนำไปเพาะพันธ์อนุรักษให้คงอยู่สืบไป</p> <p>S7 สนับสนุนวัตถุดิบในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น</p> <p>S8 ส่งเสริมการเลี้ยงปลาที่ทิม ปลากระพง เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงปูดำ</p> <p>S9 การบริการที่รวดเร็ว และเป็นกันเอง</p> <p>S10 ค่าใช้จ่ายมีความเหมาะสมกับการท่องเที่ยว</p> <p>S11 เสื้อชูชีพมีเพียงพอ และปลอดภัย</p>	<p>W1 คณะกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโส บุคคลอื่นหรือเยาวชนที่เข้ามาทดแทนมีน้อย</p> <p>W2 ขาดเงินทุนในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง</p> <p>W3 วัสดุในพื้นที่มีความเสื่อม และอุปกรณ์เครื่องมือในการซ่อมแซมไม่เพียงพอ</p> <p>W4 เวลาคัดประชุมจะมาสาย และมาไม่ครบจำนวน</p> <p>W5 กลุ่มยังขาดการรวมกลุ่มที่หลากหลาย เพศ อายุ เพราะสามารถสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถที่ต่างกันให้ทันกับสังคมในปัจจุบันได้</p> <p>W6 ขาดการประชุม ทำกิจกรรมพร้อมกัน เพราะบางคนว่างไม่ตรงกัน</p> <p>W7 ห้องน้ำไม่สะอาด และขาดห้องอาบน้ำ</p> <p>W8 ขาดโฮมสเตร์สำหรับกลุ่มเล็กๆที่เหมาะสมในการเข้ามาพักผ่อน</p> <p>W9 ขาดถังขยะที่แยกประเภทขยะ และถังขยะในพื้นที่แต่ละจุดไม่ชัดเจน</p>
	โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
ปัจจัยภายนอก	<p>O1 ทุกฝ่ายต่างให้ความช่วยเหลือสอดคล้องในการดูแลระบบความปลอดภัย</p> <p>O2 ชนบทพื้นบ้าน ประมงพื้นบ้าน และงานฝีมือ เป็นที่รู้จักมากขึ้น</p> <p>O3 สื่อได้นำเสนอหลากหลายช่องทาง</p> <p>O4 ส่งเสริมความปลอดภัยในชุมชนโดยการจัดทีมกรรมการตำบล (กกต) และ ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน ชรบ. หมู่บ้าน และ อาสาสมัคร (อส)</p> <p>O5 การเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวโดยผ่านหน่วยงาน จะช่วยประสานให้โดยตรงเพื่อความสะดวก และรวดเร็ว</p> <p>O6 สนับสนุนในการอนุรักษ์ โดยการให้ประชาชนที่ทำประมง ประชุมร่วมกัน และให้ความรู้การอนุรักษ์สัตว์น้ำ และให้ประชาชนช่วยกันเป็นหูเป็นตาเฝ้าระวัง</p> <p>O7 สนับสนุนการนำเสนอผ่านในเวทีการประชุมต่าง ๆ และนำเสนอผ่านสื่อวิทยุชุมชน ที่สถานี มีสียิตตะอาวนเรดิโอ</p> <p>O8 มีกฎระเบียบ ห้ามทิ้งขยะในป่าชายเลน</p> <p>O9 มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้</p> <p>O10 ได้รับรู้การท่องเที่ยวจากปากต่อปาก และจากการประชาสัมพันธ์</p>	<p>T1 ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชายแดนใต้</p> <p>T2 ผลผลิตกุ้งของที่ระลึกของกลุ่มยังไม่มีความพร้อม</p> <p>T3 คณะกรรมการกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโสจึงไม่ค่อยนิยมใช้อินเทอร์เน็ตที่นำไปเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>T4 ภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความสวยงามต่อเนื่องกัน</p> <p>T5 ขาดการบันทึกเกี่ยวกับประมงพื้นบ้าน ชนบทพื้นบ้าน ถึงรูปแบบวิธีการทำ ให้เป็นรูปธรรม</p> <p>T6 ไม่สนับสนุนเทคโนโลยี เพราะพื้นที่ไม่ได้กว้างใหญ่ ซับซ้อน และเพื่ออนุรักษ์ความดั้งเดิมไว้</p> <p>T7 ส่งเสริมความสะอาดในพื้นที่ท่องเที่ยว และชุมชน ให้ดูสวยงามในการเป็นเจ้าของบ้าน ต้อนรับนักท่องเที่ยว แต่ขาดความสามัคคีจากชาวบ้านที่จะรักษาความสะอาด</p> <p>T8 ผลผลิตกุ้งของที่ระลึกยังไม่พร้อมให้บริการ</p> <p>T9 แหล่งท่องเที่ยวมีความเสื่อมโทรม</p> <p>T10 แหล่งท่องเที่ยวไม่ค่อยมีความสะอาด</p> <p>T11 การประชาสัมพันธ์นำเสนอการท่องเที่ยวไม่ค่อยดึงดูด</p>

3. กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท่องเที่ยวบางปู แบ่งออกเป็น 7 กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การตัดสินใจ การจัดองค์การ การประสานงาน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล



ภาพ 5.1 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

3.1 กระบวนการวางแผน

การวางแผนก็เพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ 1) การเปิดให้บริการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความสำคัญของป่าโกงกางที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมในการอนุรักษ์ และที่สำคัญป้องกันชาวบ้านแอบลักลอบตัดไม้ 2) การเปิดบริการเพื่อให้สามารถเป็นรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน การเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยว จะเกิดผลประโยชน์กับคนในชุมชน และชุมชนบางปูได้เป็นที่รู้จักกว้างมากขึ้น และ3) การตั้งกฎเกณฑ์ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในแหล่งท่องเที่ยวต้องมีกฎระเบียบในการเข้ามาใช้บริการ เพื่อการอนุรักษ์ และเคารพวัฒนธรรมที่แตกต่างกันซึ่งกันและกัน ทั้งนี้หน่วยงานมีการประชุม วางแผน เกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับมา ให้สามารถช่วยเหลือสนับสนุนชุมชน เช่น อยากรได้เรือ อยากรเลี้ยงปลา อยากรเลี้ยงปู ซึ่งสิ่งที่สนับสนุนให้สามารถเกิดประโยชน์ที่เป็นส่วนรวมในชุมชน หรือลงไปสอบถามถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาด้านภูมิทัศน์ เพื่อให้ตอบเจตภัยกับชุมชนมากที่สุด และให้ทำเรื่องร้องขอความสนับสนุนโดยตรง นอกจากนี้ ผู้ใช้บริการได้มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน และได้พบเจอกับประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือสิ่งที่แตกต่างจากที่อื่น ๆ และเรียนรู้ระบบนิเวศน์ที่อุดมสมบูรณ์ จากการอนุรักษ์ของชาวบ้านในพื้นที่ อีกทั้งการวางแผนการทำงาน เพื่อทราบถึงสิ่งที่ต้องซ่อมแซม ต่อเติม ในการของงบประมาณในการพัฒนา ซึ่งแผนจะ

มีทุก ๆ ปี แต่ละปีจะไม่เหมือนกัน แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานภาครัฐบ่อยครั้ง ทำให้ได้รับการสนับสนุนที่ไม่ต่อเนื่องกัน

3.2 กระบวนการตัดสินใจ

การที่ในชุมชนชุมชนบางปู มีทรัพยากรป่าชายเลนที่เป็นจุดเด่นในการค้าบริการ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ จึงมีความสำคัญในการตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทุกฝ่ายให้น้อยที่สุด การที่ให้ชุมชนเป็นชุมชนท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์กับชาวบ้านในชุมชนให้สามารถสร้างรายได้ ทั้งยังให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมทุกอย่างทุกคนมีสิทธิ์ตัดสินใจ แต่บางครั้งเมื่อแสดงความคิดเห็นที่ต่างกันออกไป จึงใช้วิธีตัดสินใจตามเสียงส่วนใหญ่ เพื่อยุติปัญหา และปรับความเข้าใจกัน โดยใช้เสียงข้างมากที่เห็นด้วยในการตัดสินใจสุดท้าย ทั้งนี้ผู้สนับสนุนมีความคิดเห็นที่เหมือนกันในการตัดสินใจ โดยใช้เสียงส่วนมากในการตัดสินใจ ซึ่งผู้ที่มีอำนาจไม่มีสิทธิ์ในการตัดสินใจคนเดียวถึงแม้ว่ามีตำแหน่งสูงก็ตาม เพื่อความเป็นประชาธิปไตย และประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด หรือบางครั้งตัดสินใจตามความเหมาะสมที่ได้ร้องขอมา โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ตัดสินใจเป็นผู้ใหญ่บ้านมากกว่า และจะช่วยกันดำเนินงานร่วมกัน รวมถึงนักท่องเที่ยวยังคงกล่าวถึงการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวที่บางปู โดยได้เห็นจากเฟสบุ๊คมีโปรแกรมที่น่าสนใจ คือ การล่องเรือโคงกาง และการเก็บหอยกัน รวมทั้งที่ได้รับฟังจากผู้อื่น จึงอยากมาสัมผัสธรรมชาติ สัมผัสอากาศที่บริสุทธิ์ และได้รู้จักภูมิปัญญาชาวบ้านบางปูด้วยตนเอง

3.3 กระบวนการจัดการ

ชุมชนท่องเที่ยวบางปู เป็นชุมชนที่มีจุดเด่นในเรื่องของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ และมีพื้นที่อ่าวปัตตานีที่เป็นแนวธรรมชาติเกือบตลอดทั้งพื้นที่ มีกิจกรรมหลักที่สนับสนุนการท่องเที่ยวประกอบด้วย การล่องเรือชมป่าชายเลน อุโมงค์โคงกาง การตกปลา ชมพระอาทิตย์ ดูนกนานาพันธุ์ และดูหิ่งห้อยยามค่ำคืน ซึ่งการมีกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีการจัดสรรแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ซึ่งประชาชนที่มีความสามารถเฉพาะด้าน สามารถทำหน้าที่ด้านนั้น เพื่อให้ได้ทำงานตามที่มีความชำนาญเฉพาะทางได้อย่างมีความสุข และผลงานที่ออกมามีคุณภาพ โดยมีการแบ่งฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายช่าง ฝ่ายซ่อมแซม ฝ่ายเอกสาร ฝ่ายบัญชี ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายประชุม ฝ่ายเรือ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวให้ความเห็นถึงการบริการที่ว่า การจัดระบบการบริการท่องเที่ยวที่มีความรวดเร็ว จัดการบริหารได้ดี อีกทั้งได้ความรู้จากการบอกเล่าของปราชญ์ชาวบ้าน แต่ยังคงขาดความพร้อมในสวัสดิการที่พักที่มาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่เหมาะสม

3.4 กระบวนการประสานงาน

การประสานการทำงาน เมื่อนักท่องเที่ยวติดต่อเข้ามาใช้บริการจะอธิบายรายละเอียด เช่น การเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนธันวาคม ซึ่งหลังจากฝนหยุดตกสามารถล่องเรือได้ทันที ไม่มีปรากฏการณ์น้ำขึ้นน้ำลง เพราะช่วงเวลาดังกล่าวมีน้ำป่าไหลลงมา

สมทบอยู่ตลอดเวลา ส่วนในช่วงฤดูร้อน ตั้งแต่ เดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน อาจมีช่วงของน้ำขึ้น น้ำลง แต่สามารถล่องเรือได้ เพราะชาวประมงมีความชำนาญในการขับล่องเรือในอ่าวปัตตานี ทั้งนี้ การประสานงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเกิดการติดต่อใช้บริการที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งการยกเลิกใช้บริการ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียกับประชาชนในชุมชน ซึ่งในช่วงปิดเทอม และช่วงวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการมีส่วนร่วมในการประสานงานจะเป็นคณะกรรมการจากกลุ่มที่จะช่วยประสานงาน นอกจากนี้ผู้สนับสนุนได้ประสานการทำงานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ไม่เป็นอุปสรรค เพราะมีฝ่ายที่ติดต่อประสานงานโดยตรง จึงง่ายต่อการสื่อสาร อีกทั้งมีความคุ้นเคยรู้จักกันในการร่วมทำงาน และเห็นอยู่บ่อยครั้ง จึงสามารถติดต่อประสานได้ง่าย ทั้งนี้นักท่องเที่ยวที่ได้มาใช้บริการได้มีการประสานงานที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของช่วงเวลาที่เหมาะสมในการล่องเรือ ช่วงเดือนที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ช่วงเดือนที่เป็นช่วงของปู ทำให้ได้เตรียมเวลาในการเข้ามาได้อย่างเหมาะสม

3.5 กระบวนการดำเนินงาน

นอกจากธรรมชาติของสถานที่แล้ว สิ่งที่เป็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งของชุมชน คือ ความเป็นธรรมชาติของคน ความใสบริสุทธิ์ ความมุ่งมั่น ที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตน รวมถึงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ที่จะปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้รองรับความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว โดยยึดความพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก การดำเนินงานภายในกลุ่มโดยจะวางแผน ตัดสินใจ จัดองค์การ และประสานการทำงาน ในการเป็นชุมชนท่องเที่ยวบางปู ซึ่งในการดำเนินงานทุกครั้ง ให้แต่ละฝ่ายที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวทำงานให้ตรงกับความสามารถ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเมื่อฝ่ายไหนไม่ว่าง ต้องให้ฝ่ายอื่นทำหน้าที่แทน แต่บางครั้งไม่สามารถทำหน้าที่ซ้ำซ้อนกันได้อย่างสมบูรณ์ จึงต้องช่วยกันทำซึ่งกันและกันให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่ดีที่สุด แต่ในการดำเนินงานยังขาดงบประมาณในการสนับสนุน ขาดเยาวชนที่ดำเนินงานได้ให้ทันกับสังคมปัจจุบัน อีกทั้งขาดอุปกรณ์เครื่องมือ ที่เพียงพอในการซ่อมแซมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งนี้ กระบวนการบริการมีการดำเนินงานดังนี้ ได้แก่ ด้านการบริการ คือ มีตัวแทนของชุมชนในการประสานงานต้อนรับนักท่องเที่ยวเมื่อได้ถึงชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อให้เกิดความรู้สึกพร้อมในการให้บริการเมื่อได้เห็น ด้านเรือ คือ เมื่อนักท่องเที่ยวประสานถึงชุมชนท่องเที่ยวบางปู จะประสานไปยังกลุ่มประมงพื้นบ้านในการพร้อมให้บริการ โดยจะต้องทราบถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อให้ได้จัดเตรียมเรือได้เหมาะสม และได้รับการบริการที่รวดเร็ว ซึ่งขนาดของเรือนั้นมีอยู่ 2 แบบ ขนาดเล็ก ขึ้นได้ 4 คน ขนาดใหญ่ ขึ้นได้ 8 คน ด้านที่พัก คือ ในปัจจุบันนี้โฮมสเตร์ของชาวบ้านมีจำนวน 1 หลัง มีความจุได้ 40 คน หากการมาเป็นครอบครัวเล็ก ๆ นั้นยังไม่สามารถให้บริการได้ เนื่องด้วยชาวบ้านในชุมชนที่เป็นมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ไม่สนใจในการสร้างเป็นโฮมสเตร์ ด้านอาหาร คือ เมื่อนักท่องเที่ยวได้ประสานเข้ามาแล้ว และต้องสั่งอาหารล่วงหน้าจะได้เตรียมวัตถุดิบได้เหมาะสม ซึ่งจะประสานกับชาวบ้านในชุมชนที่ทำอาหาร หากต้องการสั่งอาหารทะเลสดจะต้องสั่งล่วงหน้าก่อนประมาณ 3-4 วัน เพื่อให้ชาวประมงและกลุ่มเลี้ยงปูดำ ได้เตรียมพร้อมทันวันที่ต้องการ และประชาชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลความปลอดภัย รวมทั้งดำเนินการตามหน้าที่ที่ได้วางไว้ ทั้งนี้หน่วยงานได้มีการสนับสนุนอาชีพทุกอย่างในชุมชน ถึงแม้ไม่ได้สนับสนุนที่การท่องเที่ยวโดยตรง แต่เพราะว่าทุกอย่างที่มีในชุมชนสามารถมีความสัมพันธ์กับการ

ท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกันได้ เช่น การประมง การเลี้ยงปลา การเลี้ยงปู และบางครั้งได้สนับสนุนตาม การร้องขอมา อีกทั้งนักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงการดำเนินการจากกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีการ บริการที่รวดเร็ว มีความประทับใจที่ให้บริการที่ดีเยี่ยม ซึ่งเป็นเพราะการติดต่อล่วงหน้า ทำให้การ ดำเนินงานอำนวยความสะดวกที่รวดเร็ว และสามารถเตรียมเรือไว้พร้อมให้บริการ เมื่อถึงแหล่ง ท่องเที่ยวสามารถขึ้นเรือได้ทันที ถึงแม้ในช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวมากก็ตาม

3.6 กระบวนการรับผลประโยชน์

การทำงานให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด เพื่อเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้กับ ชุมชน และประชาชน โดยประชาชนจะได้รับจากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ และอุดหนุน สินค้าในชุมชน ซึ่งกลุ่มที่จะได้คือ (1) กลุ่มทำอาหาร (2) กลุ่มให้บริการล่องเรือ (3) กลุ่มทำอาหาร และขนมพื้นบ้าน (4) กลุ่มเลี้ยงปูดำ (5) กลุ่มเลี้ยงปลา (6) กลุ่มทำงานฝีมือ (7) ที่พัก และ(8) ประชาชน ชาวบ้าน ส่วนกระบวนการรับผลประโยชน์ในการเข้ามาบริการจะรับถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนี้ (1) ได้เห็นป่าโกงกางที่อุดมสมบูรณ์จากการช่วยกันอนุรักษ์ของคนในชุมชน (2) ได้เห็นนกหลากหลายชนิดโดย บินไปมาตลอดทาง (3) ได้เห็นวิถีประมงพื้นบ้านในการจับปลา (4) ได้ล่องดูโมงค์โกงกาง ซึ่งเกิดจาก ต้นโกงกางสองฝั่งค้อมตัวเข้าหากันจนเหมือนเป็นอุโมงค์อันร่มรื่น มีระยะทางยาวหลายร้อยเมตร (5) ได้สัมผัสการนวดฝ่าเท้าแบบธรรมชาติบนรากไม้โกงกาง (6) ได้สัมผัสกิจกรรมการเก็บหอยกัน (ภาษา มลายู เรียกว่า ลอแก) (7) ได้เห็นถึงจุดชมวิวมุม 180 องศา จะเห็นถึงเส้นแบ่งระหว่างอ่าวปัตตานี กับอ่าวไทย (8) ได้ชมอาทิตย์อัสดง และนกบินกลับรัง (9) ได้ล่องเรือชมหิ่งห้อยในป่าโกงกางในช่วงค่ำคืน (10) ได้เห็นอาหารและขนมพื้นบ้าน เช่น ยำสาหร่ายผมนาง ขนมรังผึ้ง (ภาษามลายู เรียกว่า มาดู ฆาตง) (11) ได้เห็นงานฝีมือของชาวบ้าน เช่น การแกะสลัก และการทำกรงนก ทั้งนี้ในชุมชน ท่องเที่ยวบางปูมีประชาชนชาวบ้านในการให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน และ หากต้องการสัมผัสถึงบรรยากาศวิถีชุมชน วิถีมุสลิม ได้ทั่วถึง ต้องพักโฮมสเตย์ถึงได้รับชมภูมิปัญญาที่ มีอยู่ในชุมชนได้ ทั้งนี้หน่วยงานผู้ให้สนับสนุนรู้สึกภูมิใจที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือชุมชน ทำให้ ผลประโยชน์ที่ได้ เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวแทนของชุมชนท่องเที่ยวบางปู และประชาชนในชุมชน พร้อมทั้งมี รายได้เสริมที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้นักท่องเที่ยวได้รับทั้งอากาศที่บริสุทธิ์ ได้ชมวิวทิวทัศน์ที่ดูได้ยาก ได้ รู้จักทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน และได้รู้จักภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนบางปู เช่น วิธีการจับ ปลา หอยกัน จากประมงพื้นบ้าน และขนมมาดูฆาตง ที่เป็นขนมพื้นบ้าน และการใช้บริการไม่เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งให้มีความร่วมมือกันไม่ทิ้งขยะ ไม่ทำลายป่า โกงกาง ไม่รบกวนสัตว์ต่าง ๆ จึงทำให้ระบบนิเวศในป่าชายเลนมีความสวยงามสมบูรณ์

3.7 กระบวนการประเมินผล

ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีป่าชายเลนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ จึงจำเป็นต้องมีการ อนุรักษ์คงความสวยงามสมบูรณ์คู่กับชุมชนสืบไป ทั้งนี้ในการเปิดให้บริการเป็นส่วนหนึ่งในการ อนุรักษ์ ซึ่งในป่าชายเลนมีทรัพยากรมากมายทั้งสัตว์น้ำ นกนานาชนิด สมุนไพรต่าง ๆ จึงได้มีการ ประเมินผลการบริการจากการมีนักท่องเที่ยวที่ได้ขยายเพิ่มขึ้นทุกปี และประสบความสำเร็จในการ ให้บริการ แต่หากการมาท่องเที่ยวแล้วกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง จนเกิดการบอกเล่าต่อ ๆ กันให้คนอื่น

ได้รับรู้ว่า ชุมชนท่องเที่ยวบางปูที่สวยงามสมบูรณ์ ชุมชนท่องเที่ยวบางปูที่อยู่ในชายแดนใต้ ไม่ได้นำ กลัวอย่างที่คิด ซึ่งมีความพอใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังคงต้องดำเนินการการพัฒนาปรับปรุงแหล่ง ท่องเที่ยวต่อไป เพื่อให้ทันกับสังคมในปัจจุบันนี้ นอกจากนี้ผู้สนับสนุนยังมีการลงสำรวจประเมินผล หากกลุ่มที่ได้สนับสนุนไม่สามารถทำกิจกรรมที่วางไว้ได้ จะไม่สนับสนุนกลุ่มนี้อีก แต่เมื่อกลุ่มที่ได้ สนับสนุนสามารถทำได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ และอยู่รอด จะเกิดการสนับสนุนอีก ทั้งนี้ได้ดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์ที่ร้องขอไว้ ทำให้เกิดความมั่นใจในการสนับสนุนในครั้งต่อ ๆ ไป อีกทั้งการสนับสนุน ในแต่ละครั้งอาจไม่เพียงพอ แต่การที่ชุมชนท่องเที่ยวบางปูดำเนินการได้ ถือว่าได้ใช้ในสิ่งที่ให้ สนับสนุนอย่างเหมาะสม และจะสนับสนุนต่อไป นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีความพอใจกับการบริการที่ ดี ความเป็นกันเอง แต่อยากให้ปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่ให้ดีขึ้น จากความเสื่อมโทรม ห้องน้ำไม่สะอาด และไม่มีถังขยะในทุกจุด

4. กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

กลยุทธ์ของการบริหารท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม TOWS Matrix ได้แก่ กลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive Strategy) กลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented Strategy) และกลยุทธ์การแตกตัว หรือขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) ดังนี้

4.1) กลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive Strategy) จุดแข็ง – โอกาส

ควรพัฒนาสร้างรูปแบบกิจกรรมบริการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายขึ้น

4.2) กลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (Defensive Strategy) จุดอ่อน – อุปสรรค

จัดเวที และเปิดพื้นที่พูดคุยอย่างมีส่วนร่วมในการจัดหาหรือรวมกลุ่มกับเครือข่ายอื่น ๆ ที่หลากหลาย เพศ อายุ ในชุมชน เพื่อเกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานท่องเที่ยวให้ทันสังคม ปัจจุบันต่อไป

4.3) กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented Strategy) จุดอ่อน – โอกาส

พัฒนาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่อง

4.4) กลยุทธ์การแตกตัว หรือขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) จุดแข็ง-

อุปสรรค

หน่วยงานผู้สนับสนุนควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สามารถสรุปจากตารางได้ดังนี้

ตาราง 5.3 กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

SO	กลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive Strategy)	ST	กลยุทธ์การแตกตัว หรือขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy)
	ควรพัฒนาสร้างรูปแบบกิจกรรมการบริการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายขึ้น		หน่วยงานผู้สนับสนุนควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง
WT	กลยุทธ์การตั้งรับ หรือป้องกันตัว (Defensive Strategy)	WO	กลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-oriented Strategy)
	จัดเวที และเปิดพื้นที่พูดคุยอย่างมีส่วนร่วมในการจัดหาหรือรวมกลุ่มกับเครือข่ายอื่นๆ ที่หลากหลาย เพศ อายุ ในชุมชน เพื่อเกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานท่องเที่ยวให้ทันสมัยปัจจุบันต่อไป		พัฒนาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่อง

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” ได้ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน และภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก จากการบริหารจัดการทรัพยากรในการบริหารทั้งภายในชุมชน และภายนอกนอกชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู ซึ่งแบ่งการบริหารออกมาดังนี้

1.1 ปัจจัยภายใน

สภาพแวดล้อมภายในจากการศึกษาการบริหารจัดการ ซึ่งแบ่งการบริหารจัดการทรัพยากรในการบริหารทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

1.1.1 ด้านผู้นำ

การรวมกลุ่มบริหารจากคนในชุมชนบางปู โดยมีผู้นำที่ดี มีความมั่นใจ คล่องแคล่วในการทำงาน รวมทั้งคณะกรรมการมีความรู้ความชำนาญ ความสามัคคี ความเชื่อใจซึ่งกันและกันในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมต่อเนื่องมายาวนาน นอกจากนี้

หน่วยงานได้สนับสนุนการช่วยเหลือให้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดียิ่งขึ้น โดยการจัดทำเวทีประชาคม อบรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้นำไปบริหารจัดการตามความเหมาะสม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับการบริการที่รวดเร็ว จากความร่วมมือ ร่วมบริหารของผู้นำ และบุคคลในชุมชน แต่ทั้งนี้ยังขาดบุคคล ทดแทนที่เพียงพอ จากการบริหารของผู้นำมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดการบริหารกลุ่มของ วิโรจน์ สารรัตน์ (2545) ที่ว่ากลุ่มที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของความเป็นเพื่อนระหว่างสมาชิกด้วยกัน ปกติพัฒนามาจากความต้องการทางสังคมของมนุษย์ คนในกลุ่มมักจะเกิดความดึงดูดใจกัน มีลักษณะ คล้ายกัน มีทัศนคติเดียวกัน มีพื้นฐาน และค่านิยมเหมือนกัน สมาชิกกลุ่มเพื่อนมักจะมีการสร้างสรรค์ ในทางสังคมร่วมกัน เล่นกีฬา รับประทานอาหารด้วยกัน โครงการจะได้ประโยชน์จากกลุ่มเพื่อน เพราะส่งเสริมการไหลเวียนของข้อมูล และความร่วมมือกันในการทำงานแต่ก็อาจได้รับผลกระทบ ในทางลบหากความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิกขาดลงหรือเป้าหมายของกลุ่มประสบผลสำเร็จ แล้ว

1.1.2 ด้านเงินทุน

งบประมาณที่ได้รับจากการสนับสนุนต่าง ๆ และจากการบริการท่องเที่ยว ซึ่งได้นำไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมทั้งใช้เป็นเงินทุนส่วนกลาง ในการนำไปปรับปรุงซ่อมแซม ในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม แต่ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจนเกิดความเสื่อมโทรมของ แหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้หน่วยงานมีการสนับสนุนงบประมาณตามความเหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากว่าการพัฒนาจัดตั้งใช้งบประมาณในการซ่อมแซมพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้นักท่องเที่ยว ได้รับการบริการที่ดี มีความคุณค่า สวยงาม และมีความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายในการเข้ามาใช้บริการ แหล่งท่องเที่ยวบางปู ทั้งนี้ได้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารที่เป็น พื้นฐานของ ธงชัย สันติวงษ์ (2543) ซึ่งได้กล่าวถึงเงินทุนที่เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ต้องตระหนักในการ ให้การสนับสนุนในการจัดหาทรัพยากร เพื่อหล่อเลี้ยง และเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์การดำเนิน ไปโดยไม่ติดขัด ซึ่งเงินทุนนี้มีทั้งระยะสั้น และระยะยาว

1.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์

การมีส่วนร่วมในการดูแลจัดการของคณะกรรมการชุมชนท่องเที่ยวบางปู ซึ่ง ช่วงเวลาที่เว้นว่างจากการทำงานก็จะมารวมตัวช่วยกันทำความสะอาด ตรวจสอบความเรียบร้อย และ ความพร้อมให้บริการ ซึ่งในศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวมีทั้ง ท่าเรือ ไฟฟ้า ถังขยะ ห้องน้ำ ศาลาที่พัก ป้าย ถ่ายรูป โดยอุปกรณ์เหล่านี้สามารถใช้บริการได้ แต่ในปัจจุบันเกิดความเสื่อมโทรม เนื่องจาก คณะกรรมการไม่มีเวลาในการช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้หน่วยงานได้มีการ สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือให้กับชุมชนที่สามารถใช้ควบคู่กับการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ให้ ความสำคัญกับความปลอดภัยที่มีเสี่อชีพในการใช้บริการอย่างเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ให้มีการ ปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ได้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเกี่ยวกับปัจจัยในการ บริหารที่เป็นพื้นฐานของ ธงชัย สันติวงษ์ (2543) กล่าวคือ ที่ว่าเครื่องจักรเป็นอุปกรณ์ที่จัดหา และซื้อ มาอย่างพิถีพิถัน เพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดผลประโยชน์ มีความคุ้มค่ามากที่สุด และยังเชื่อมโยงกับ แนวคิดของ โชคชัย อาษาสนา (2554) ที่กล่าวว่าวัสดุหรือวัตถุดิบ ซึ่งในการผลิตสินค้า ต้องอาศัย

วัตถุดิบในการผลิต ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรอบรู้ถึงวิธีบริหารวัตถุดิบให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ต้นทุนที่ต่ำ และทำให้ธุรกิจได้ผลกำไรสูงสุด

1.1.4 ด้านการบริหาร

จากการที่ประชาชนในชุมชนได้สร้างกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรที่อยู่คู่กับชุมชน โดยใช้ความรู้ ความสามารถของคณะกรรมการกลุ่มในการวางแผนบริหารจัดการเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือ และงบประมาณ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้หน่วยงานได้สนับสนุนการบริหารโดยการให้รวมกลุ่มที่หลากหลาย เพศ อายุ เพราะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ที่แตกต่างกัน และมีความต้องการให้ทันกับสังคมในปัจจุบันได้ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับการบริการที่ดี ด้วยการให้ความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับทรัพยากร ภูมิปัญญาที่สำคัญในชุมชน แต่จากการบริหารขาดการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และขาดบุคคลทดแทน จนเกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีความเชื่อมโยงในงานวิจัยของ โกวิทย์ เหมือนสังข์ (2557) กล่าวว่า การเปิดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชม และพักผ่อนได้ โดยในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่ขาดการบริหารจัดการ และการประเมินศักยภาพด้านพื้นที่ที่เหมาะสม ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้มีความคิดเห็นที่ไม่เหมือนกันกับงานวิจัยของ วัฒนาพร สุฉายา (2554) ได้กล่าวแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องมีบริบทของสภาพแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ องค์ประกอบด้านพื้นที่ องค์ประกอบด้านกิจกรรม และกระบวนการ องค์ประกอบด้านองค์การ และองค์ประกอบด้านการจัดการ มีความพร้อม และสามารถจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ อย่างไรก็ตามผลจากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ด้านพื้นที่ท่องเที่ยว ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับกลาง ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวควรจะมีการปรับปรุงด้านการให้ความรู้ และการสื่อความหมายให้กับนักท่องเที่ยว และคนในท้องถิ่น

1.1.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

การมีทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จนก่อตั้งเป็นกลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู เพื่อการอนุรักษ์ป่าโกงกางให้ยาวนาน สิ่งสำคัญในการทำงานร่วมกัน โดยการทำงานที่เต็มไปด้วยจิตสาธารณะ ซึ่งชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีการบริหารการทำงานที่โปร่งใส ไม่คอร์รัปชัน โดยเฉพาะที่มา ที่ไปของงบประมาณ มีการชี้แจงรายละเอียดที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกัน ให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืนต่อไปได้ ทั้งนี้มีความสัมพันธ์กับแนวคิดการบริหารเกี่ยวกับทรัพยากรในการจัดการของ ดำรงค์ วงษ์โชติปินทอง (2553) กล่าวคือ ความต้องการให้คนรุ่นใหม่เห็นถึงศีลธรรมอันดีในการบริหารงาน ไม่ใช่การที่ติดการได้ผลงานหรือตัวเลขจนกระทั่งทำให้ตนเองเป็นคนไร้หัวใจในการใช้ชีวิตเนื่องจากการต้องการความสำเร็จที่มีมากจนเกินพอดี และสามารถทำให้มนุษย์หลายคนกลายร่างจากมนุษย์เป็นอมมนุษย์ได้เพราะขาดศีลธรรมอันดีงามในจิตใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร แจ่มโพธิ์ (2554) ได้กล่าวว่า มีรูปแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ได้แก่ การที่สมาชิกในชุมชนเห็นคุณค่ารู้สึกผูกพันกับสถานที่ มีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน ในการทำงานที่ชัดเจนจนก่อตั้งเป็น

“คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุก” ภายใต้เป้าหมาย “การทำความเจริญ และพลิกฟื้นเศรษฐกิจของตลาดสามชุก” พร้อมการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ จากการสนับสนุนขององค์กรพัฒนาเอกชนภายนอก การให้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และคนในพื้นที่

1.1.6 ด้านการตลาด

การมีทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน ที่เป็นจุดเด่นในการเปิดให้บริการท่องเที่ยวควบคู่กับการสร้างรายได้ให้ชุมชน รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนที่อนุรักษ์ไว้ และเป็นการสร้างจุดขายของชุมชนให้ได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการเข้ามาใช้บริการรับชมความสวยงามที่บางปู โดยการบอกเล่าต่อจากคนใกล้ชิดหรือคนรู้จัก และมีการแนะนำทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถึงความสวยงาม จนเกิดเป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และเกิดความเจริญมากขึ้น ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเกี่ยวกับทรัพยากรในการจัดการของ ดำรงค์ วงษ์โชติปันทอง (2553) กล่าวคือ แนวคิดด้านการตลาดนั้นมีความหมายถึงส่วนลึกของลูกค้า ซึ่งมีผลต่อภายในใจหรือความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) หรือความต้องการจากลูกค้า (Customer Needs) ซึ่งสิ่งสำคัญในการวางรากฐานนโยบายการดำเนินธุรกิจว่าลูกค้าเป็นใคร ลูกค้าต้องการอะไร ลูกค้าสามารถหาซื้อได้ที่ไหน ลูกค้าจะซื้อเมื่อไหร่ และทำไมลูกค้าถึงยอมควักเงินในกระเป๋าออกมาซื้อสินค้าของเราได้ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษดา ชูยามภย์ (2552) ที่กล่าวถึงปัจจัยทางการตลาดท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจมาเที่ยว คือ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต รวมทั้งการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การบอกต่อจากคนใกล้ชิด หรือคนรู้จัก และอินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลมากที่สุด และยังคงมีความเชื่อมโยงกับงานวิจัยของ ชฎาภรณ์ แซ่ตั้ง (2559) ที่ว่าปัจจัยต่อการตัดสินใจใช้บริการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ด้าน ดังนี้ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ การคมนาคม ค่านิยมในการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย ภาวะเศรษฐกิจ และการเมือง การโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ และสินค้าของที่ระลึก ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยภายนอก

สภาพแวดล้อมภายนอกที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกับการดำเนินการบริหารท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1.2.1 ด้านการเมือง

ชุมชนท่องเที่ยวบางปูเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นอุปสรรคต่อการสร้างรายได้ให้กับประชาชน ทั้งนี้ในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทหาร ตำรวจ และยังได้มีส่วนร่วมช่วยกันเป็นหูเป็นตาจากประชาชนในชุมชนบางปู รวมทั้งระบบความปลอดภัยทางน้ำ ได้แก่ เสื้อชูชีพ และเรือเร็วในการช่วยเหลือยามฉุกเฉิน ซึ่งทำให้

นักท่องเที่ยวเกิดความพอใจกับความใส่ใจต่อการดูแลความปลอดภัยในการใช้บริการ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับงานวิจัยของ วีรภรณ์ โตศิริ (2557) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยหน่วยงานมีการจัดการอำนวยความสะดวกเรียบร้อยให้กับนักท่องเที่ยวทั้ง ตำรวจ ทหาร ด้านร้านอาหาร และที่พัก มีให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม และกระบวนการชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมให้มีการอนุรักษ์ในพื้นที่ ด้านการมีส่วนร่วม ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

1.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

จากความรุนแรง หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นในชายแดนใต้อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา แต่การบริการล่องเรือท่องเที่ยวในชุมชนบางปู และผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมีความพร้อมให้บริการ นอกจากนี้หน่วยงานได้สนับสนุนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการเลี้ยงปลาทับทิม ปลากระพง เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงปูดำ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีอยู่ในชุมชน สามารถสร้างรายได้ควบคู่กับการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาสนับสนุนใช้บริการล่องเรือเพื่อชมอุโมงค์โกงกาง และชมภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่ผลิตภัณฑ์บางอย่างมีอยู่เฉพาะในช่วงเวลาอย่างจำกัด รวมทั้งขาดโฮมสเตย์ที่เหมาะสมเพียงพอต่อการใช้บริการ เนื่องจากชาวบ้านนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนมาก ทั้งยังไม่มีแผนการสร้างรีสอร์ทชุมชน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ คำหาญสุนทร (2554) การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่มีการเจริญเติบโต และขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันการแข่งขันทางการตลาด ก็สูงยิ่งขึ้น จนทำให้ผู้ประกอบการต้องพยายามแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ที่ต่างออกไปจากเดิมมาเป็นจุดเสนอขายตามความนิยม และความต้องการของนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การเดินทางของนักท่องเที่ยวสู่แหล่งท่องเที่ยว ย่อมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมการดำเนินชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น เป็นเป้าหมายสำคัญที่ได้รับการเน้นให้มีในกระบวนการท่องเที่ยวแบบใหม่ ถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนาแบบยั่งยืนในองค์รวมของระบบ ทั้งนี้มีความคิดเห็นที่ต่างกับงานวิจัยของ ศุภิสร์ อานันทประภา (2551) ที่กล่าวว่ากลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นสถานการณ์ของการท่องเที่ยวที่ส่งผลให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเกิดการขยายตัว จากการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เห็นได้จากจำนวนสถานประกอบการ และการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมีมูลค่าเพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงานในท้องถิ่น มีการสร้างโรงแรม เกสเฮ้าส์ บังกะโล และรีสอร์ท เพื่อตอบสนองการมาพักของนักท่องเที่ยว มีการพัฒนาด้านการคมนาคม การบริการท่องเที่ยวธุรกิจร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก นอกจากนี้มีข้อคิดเห็นของงานวิจัยที่ต่างกับบุญหนา หลงสมัน (2550) ที่มองว่า เดิมทีมีวิจัยได้คิดในรูปแบบของการทำโฮมสเตย์ แต่เมื่อวิเคราะห์ดูแล้วไม่เหมาะสมหลายประการด้วยกัน เช่นว่า ชาวบ้านนับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนมากคงไม่เหมาะกับการที่ให้แขกมาพักด้วย จึงได้เปลี่ยนรูปแบบให้เป็นรีสอร์ทชุมชน

1.2.3 ด้านสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญา

ในการบริการท่องเที่ยวในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเข้ามาใช้บริการ ซึ่งวิถีมุสลิมที่มีความต่างกันในกลุ่มชนบางปู ได้แก่ อาหารการกิน การแต่งกาย การประกอบอาชีพ ซึ่งวัฒนธรรม ภูมิปัญญาเหล่านี้ได้นำมาใช้ควบคู่กับการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก อีกทั้งหน่วยงานมีการสนับสนุนการอนุรักษ์ให้ภูมิปัญญาชาวบ้านอยู่คู่ชุมชนต่อไป ทำให้เกิดนักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสเกี่ยวกับความรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านบางปูที่มีความแตกต่างจากชุมชนอื่น ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันกับงานวิจัยของ ยูหน่า หลงสมัน (2550) ที่ได้กล่าวถึง การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในรูปแบบใหม่ที่เป็นเจ้าภาพเอง คิดเอง ทำเอง จัดตั้งศูนย์บริการกลางให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยว และที่สำคัญจัดกิจกรรมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ทั้งยังเชื่อมโยงกับงานวิจัยของ พิมพะระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2551) ที่กล่าวว่าชุมชนการท่องเที่ยวที่ขับเคลื่อนชุมชนไปในทิศทางที่ชุมชนพอใจ โดยชุมชนต้องเข้าใจถึงความเป็นเอกลักษณ์ จุดเด่นของชุมชนหรือชุมชนจะนำทรัพยากรใดที่มีอยู่ในชุมชนมานำเสนอเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว และพัฒนาแผนการท่องเที่ยวโดยวางจุดประสงค์ให้ชัดเจนเพื่อเพิ่มคุณค่า และมีประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก

1.2.4 ด้านเทคโนโลยี

การพัฒนาการสร้างสรรค์เทคโนโลยีสมัยใหม่สามารถสร้างความเป็นไปได้สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องกับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมหรือในเทคนิคการผลิต และการตลาด แต่โครงสร้างของเทคโนโลยีได้แปรเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง และความรวดเร็วของเทคโนโลยีในการนำมาใช้ยังถูกจำกัด เนื่องจากความต้องการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวดั้งเดิมไว้ โดยในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบางปูมีสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้หน่วยงานได้มีความคิดเห็นที่เหมือนกับชุมชนท่องเที่ยวในเรื่องที่ว่า พื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวไม่มีความกว้างใหญ่หรือซับซ้อน ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ ได้ และสามารถเช็คอินสถานที่ท่องเที่ยวได้ทันที ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ เอกชัย บุญยาทิษฐาน (2553) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีนั้นมีส่วนสำคัญทำให้เกิดการได้เปรียบหรือเสียเปรียบต่อการแข่งขัน จึงเป็นปัจจัยสำคัญตัวหนึ่งของความเป็นโลกาภิวัตน์ ซึ่งปัจจัยมีดังต่อไปนี้ คือ การผลิต การจำหน่ายนวัตกรรม การสื่อสารโทรคมนาคม และการถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.2.5 ด้านสภาพแวดล้อม

จากการมีทรัพยากรป่าชายเลนในรอบชุมชนบางปู จนเกิดการตัดไม้ป่าโกงกางเพื่อเป็นถ่าน และเกิดการลดลงของทรัพยากรสัตว์น้ำต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันประชาชนได้มีส่วนร่วมคอยเป็นหูเป็นตาซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ได้พัฒนาสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถใช้บริการ โดยสร้างแคร์จุดชมวิวนบนเกาะ สร้างห้องน้ำ ท่าเรือ จุดถ่ายรูป ทั้งนี้หน่วยงานยังให้การสนับสนุนคือ (1) ให้อนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยกันสอดส่อง คงความเป็นป่าโกงกางไม่ให้นำไปตัดไม้เป็นถ่านอีก (2) ให้ความรู้แก่ชาวประมงเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์น้ำ และ(3) ส่งเสริมความสะอาดในพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยว ให้ดูสวยงามในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส

สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม แต่สภาพแวดล้อมเกิดความเสื่อมโทรมขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยังไม่ค่อยมีความสะอาด ขาดถังขยะในแต่ละจุดที่ชัดเจน ซึ่งได้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร กาแก้ว (2555) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งน้ำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐานโดยการจัดทำปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณริมคลองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม จัดให้มีการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรพร้อมให้บริการเรือหรือแพน่านักท่องเที่ยวชมความสวยงามริมฝั่งคลอง และส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ร่วมกับเครือข่ายชุมชนต่าง ๆ โดยการประสานงานกับกลุ่มโฮมสเตย์ในชุมชนต่าง ๆ เพื่อท่องเที่ยว และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตร่วมกัน

1.2.6 ด้านสื่อมวลชน

ในชุมชนท่องเที่ยวบางบูมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ท่องเที่ยวบางบู 2 ช่องทาง ได้แก่ ทางออนไลน์ ได้แก่ ทางเฟสบุ๊ค ยูทูป และทางออฟไลน์ ได้แก่ แผ่นพับ นอกจากนี้หน่วยงานได้สนับสนุนการนำเสนอโดยผ่านในเวทีการประชุมต่าง ๆ และนำเสนอผ่านสื่อวิทยุชุมชน ที่สถานี มีสยิตตะอาวุนเรดิโอ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวนี้จากการประชาสัมพันธ์ของคนใกล้ชิด ชาวบ้าน เพื่อน ๆ และจากเครือข่ายในเฟสบุ๊ค ยูทูป แต่ขาดการนำเสนอผ่านสื่อที่มีความน่าดึงดูด และหลากหลายกิจกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของ วิชุดา สายสมุทร และดวงกมล ชาดีประเสริฐ (2557) ได้กล่าวถึงการนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น การนำเสนอเนื้อหาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในนิตยสารท่องเที่ยว ซึ่งนิตยสารท่องเที่ยวให้น้ำหนักในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้มีความความพอใจต่อผู้อ่านในการได้รับประสบการณ์อันสวยงามจากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเพิ่มประสบการณ์ที่มีคุณค่ามากกว่าเนื้อหาความสำคัญของความเป็นอยู่ของชุมชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และยังมีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ระวี โรจนรุ่งสัจด์ (2551) ได้กล่าวว่า ชุมชนจะนำทรัพยากรใดที่มีอยู่ในชุมชนมานำเสนอเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว และพัฒนาแผนการท่องเที่ยวโดยวางเป้าหมาย และจุดประสงค์ให้ชัดเจน โดยคู่มือการท่องเที่ยว เป็นสื่อสำคัญที่นักท่องเที่ยวสามารถเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นลักษณะเด่น มีรูปภาพประกอบ ง่ายต่อการเรียนรู้ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติส่วนใหญ่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หนังสือท่องเที่ยว แผ่นพับ คู่มือท่องเที่ยว ซึ่งสื่อเหล่านี้สามารถเพิ่มคุณค่า และมีประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก

2. กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู ซึ่งสามารถแบ่งการบริหารออกเป็น 7 กระบวนการ ดังนี้

2.1 กระบวนการวางแผน

การทำงานบริการเพื่อให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนบางปูในการเปิดให้บริการเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน ซึ่งในการวางแผนจากการประเมินผลผลสะท้อนกลับที่ควรแก้ไข และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต โดยปัจจุบันสิ่งที่ต้องเร่งแก้ไข คือ บุคคลที่เข้ามาทดแทนการทำงานให้เพียงพอ รวมทั้งปรับภูมิทัศน์ให้มีสภาพที่เหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และจัดรูปแบบการใช้บริการให้มีความโดดเด่นมากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติา กรเพชรปภาณี และคณะ (2550) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการผลกระทบ คือ ในการรับผลกระทบโดยตรง และปัจจัยอีกส่วนหนึ่งมาจากความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีมลภาวะทางน้ำที่ส่งผลต่อหิ้งห้อย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิจกานต์ หนูอุไร และเกิดศิริ เจริญวิศาล (2557) ที่มองว่าการตลาดอย่างยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยว มีแนวคิดของการตลาดอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดการองค์การ การปฏิบัติ และการควบคุมทรัพยากร และโปรแกรมทางการตลาดเพื่อตอบสนองความจำเป็นต่อความต้องการของผู้บริโภค ในขณะที่ต้องคำนึงถึงคุณลักษณะทางด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วย 3 มิติ คือ ความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ ความเสมอภาคทางสังคม และการปกป้องสิ่งแวดล้อม

2.2 กระบวนการตัดสินใจ

การที่ในชุมชนมีทรัพยากรป่าชายเลนที่เป็นจุดเด่นในการค้าบริการ และมีภูมิปัญญาชาวบ้านที่เป็นเอกลักษณ์สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ซึ่งมีความสำคัญต่อการตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้เกิดผลกระทบกับทุกฝ่ายให้น้อยที่สุด และยุติธรรม ทั้งนี้มีการตัดสินใจเพื่อให้ประชาชนบางปูมีความร่วมมือในการปฏิบัติต่อชุมชน พร้อมทั้งต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับงานวิจัยของ พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2551) กล่าวคือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีส่วนในการตัดสินใจ เพราะเป็นผู้ซึ่งสามารถสื่อสารวัฒนธรรมของตนให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างแท้จริง เป็นกระบวนการที่ขับเคลื่อนชุมชนไปในทิศทางที่ชุมชนพอใจ โดยชุมชนต้องเข้าใจถึงความเป็นเอกลักษณ์จุดเด่นของชุมชน ทั้งนี้มีข้อคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tosun, Cevat (2000) ข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในประเทศกำลังพัฒนา แนวทางการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีต้นกำเนิดในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ และอธิบายข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมในบริบทของประเทศกำลังพัฒนาพบว่า มีข้อจำกัด ด้านการดำเนินงานโครงสร้าง และวัฒนธรรมในการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมาก แม้ว่าจะไม่ได้มีอยู่อย่างเท่าเทียมกันในทุกสถานที่ท่องเที่ยว ในขณะที่

ข้อจำกัดเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะแสดงถึงความรุนแรง และความคงอยู่ที่สูงขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา มากกว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว และจะเป็นภาพสะท้อนถึงโครงสร้างทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ในหลายประเทศที่กำลังพัฒนา

2.3 กระบวนการจัดองค์การ

การมีกิจกรรมหลักที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชนบางปู จึงทำให้ต้องมีการจัดสรร แบ่งหน้าที่ในการทำงาน ซึ่งประชาชนที่มีความถนัดเฉพาะด้าน สามารถทำหน้าที่ด้านนั้น โดยไม่ บังคับ เพื่อให้เกิดการทำงานได้ตามความชำนาญเฉพาะทางอย่างมีความสุข และผลงานที่ออกมา มี คุณภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยญา อุไรรัตน์ (2553) กล่าวว่า การจัดตั้งคณะทำงานที่ จะเป็นตัวกลางประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยการดำเนินงานจะประกอบไปด้วย การจัดการ พื้นที่ที่เหมาะสม การให้การศึกษาและการสื่อความหมาย การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการ การท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อมการส่งเสริมการตลาด และการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น โดย มีการสนับสนุนงบประมาณจากทางภาครัฐ และภาคเอกชน ผู้ที่จะมีส่วนได้ผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยว

2.4 กระบวนการประสานงาน

การปฏิบัติงานที่มีความจำเป็นในการประสานงานที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทั้ง กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวบางปู กับหน่วยงาน ซึ่งการติดต่อทั้งสองฝ่ายไม่เป็นอุปสรรค เพราะความคุ้นเคย กัน จึงเกิดความราบรื่น และนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อประสานงานได้ทุกเมื่อ แม้ ในช่วงหน้าฝน หรือหน้าร้อน สามารถล่องเรือได้ทุกเมื่อ เพราะความชำนาญของชาวประมงในการ ล่องเรือในอ่าวปัตตานี ทั้งนี้ในช่วงปิดเทอม และช่วงวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาติดต่อใช้บริการ เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทยากร รุจนวนรางกูร (2551) ได้กล่าวว่า เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานเกิดความต่อเนื่องกัน มีความเป็นไปด้วยความ เรียบร้อย และราบรื่นการประสานงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ และชุมชน คือ จัดประชาคมหมู่บ้าน และประชาคมตำบล และบริการท่องเที่ยว

2.5 กระบวนการดำเนินงาน

การทำงานที่มีหน้าที่บริการท่องเที่ยว ซึ่งมีการวางแผน ควบคุมปฏิบัติงาน เพื่อได้รับ ความช่วยเหลือจากทุกฝ่ายในชุมชนบางปู ทั้งในการต้อนรับจากการเป็นเจ้าของที่ดีให้นักท่องเที่ยว สามารถล่องเรือชมทรัพยากรธรรมชาติป่าโกงกาง และพักโฮมสเตย์ที่สามารถเข้ามาสัมผัสถึงภูมิ ปัญญาชาวบ้านได้ทั่วถึง และใกล้ชิดมากขึ้น ทั้งนี้ในด้านการดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวบรรลุ เป้าหมายที่วางไว้แล้วในระดับหนึ่ง แต่เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมรักษาความสะอาด และเกิดความ เสื่อมโทรมของพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาเกิดความล่าช้า ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดการ บริหารเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจของ โชคชัย อาษาสนา (2554) กล่าวคือ การ ปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจ ควรมีการวางแผน และควบคุม ให้การปฏิบัติงานนั้น

มีประสิทธิภาพ และยังเชื่อมโยงกับงานวิจัยของ วีรยา มีสวัสดิกุล (2552) ได้กล่าวว่า ชุมชนมีทรัพยากรทางธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ ทั้งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น อาทิ การให้บริการบ้านพักโฮมสเตย์ เพื่อเปิดโอกาสนักท่องเที่ยวให้สามารถสัมผัส และเข้าถึงกับวัฒนธรรมของชุมชน โดยมีจุดแข็ง คือ ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวในท้องถิ่น และการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ในส่วนจุดอ่อน คือ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวจากบางกลุ่มกิจกรรม ทำให้การท่องเที่ยวของชุมชนพัฒนาไปได้อย่างล่าช้า ทั้งนี้การวางแผนกลยุทธ์ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแท้จริง จึงจะเกิดการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนสามารถยืนหยัดด้วยตนเองสืบไป

2.6 กระบวนการรับผลประโยชน์

การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานเพื่อชุมชน โดยประชาชนจะได้รับจากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ ได้อุดหนุนสินค้าในชุมชน และนำเสนอภูมิปัญญาชาวบ้านให้เป็นที่รู้จัก จนเกิดการสร้างความเจริญให้ชุมชน จนถึงสามารถให้ผลประโยชน์ในการเข้ามาของนักท่องเที่ยวโดยจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ จากกิจกรรมท่องเที่ยวในป่าโกงกาง และภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวบางปู ซึ่งมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดชีวิต นันทวัน ณ ออยุธยา (2551) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภาครัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้อง และคนในชุมชนไม่ควรมุ่งเน้นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวเป็นสำคัญ ควรมุ่งเน้นวัตถุประสงค์ และความต้องการของเจ้าของชุมชน และประโยชน์ที่ชุมชนพึงจะได้รับอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านคุณภาพชีวิต ความมั่นคงทางสังคม ความงามทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันการผูกกร่อนทางวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้

2.7 กระบวนการประเมินผล

การดำเนินงานที่ผ่านมา ซึ่งจะพิจารณาประเมินผลจากการมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้นเป็นหลัก ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีป่าชายเลนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์ให้อยู่คู่กับชุมชนบางปู และการเปิดบริการท่องเที่ยวมีความพอใจอยู่ในระดับหนึ่ง แต่ขาดการสนับสนุนในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา งวงชัยภูมิ (2551) การพัฒนาการท่องเที่ยวมีการส่งเสริมประสบการณ์การจัดการมาอย่างต่อเนื่อง จึงประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง ชุมชนได้รับการสนับสนุนจากภายในชุมชนเอง และผู้สนับสนุนจากภาครัฐจึงเกิดองค์กรเครือข่าย เกิดความรับผิดชอบมีการจัดระบบแบ่งฝ่ายการทำงาน ทั้งนี้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจในระดับสูง แต่ก็มีข้อที่จะต้องปรับปรุงการให้บริการให้ดีขึ้นอีก โดยมีแนวทางในการพัฒนาการจัดการที่เหมาะสม ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการประชุมสรุปรงาน เพื่อประเมินผลงานนำไปปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dogra, Ravinder (2012) ที่กล่าวว่าอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตอย่างรวดเร็วที่สุด เชื่อว่าการท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา เช่น การว่างงาน และความยากจนใน

ประเทศกำลังพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนมักเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากมีความสัมพันธ์ทางชีวภาพระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นรูปแบบที่ประสบความสำเร็จประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะการพัฒนาเกี่ยวกับท่องเที่ยว แต่เป็นอุปสรรคในประเทศกำลังพัฒนาในการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 3 ประเภท คือ อุปสรรคในการดำเนินงาน เชิงโครงสร้าง และทางวัฒนธรรม

3. กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู

กลยุทธ์ของการบริหารท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม สามารถเสนอการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู ดังนี้

1) ควรพัฒนาสร้างรูปแบบกิจกรรมการบริการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายขึ้น เป็นการสร้างกิจกรรมให้มีความหลากหลายไปจากเดิม และเกิดการเพิ่มทางเลือกให้สามารถใช้บริการที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น จากการมีเรือแคนู หรือเรือคายัก ควรประชาสัมพันธ์เพิ่มกิจกรรมล่องเรือให้ชัดเจนขึ้น เป็นต้น รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้มีความน่าดึงดูดต่อเนื่องยิ่งขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนให้ได้หลากหลายช่องทาง

2) จัดเวที และเปิดพื้นที่พูดคุยอย่างมีส่วนร่วมในการจัดหาหรือรวมกลุ่มกับเครือข่ายอื่น ๆ ที่มีความหลากหลาย เพศ อายุ ในชุมชน เพื่อเกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานท่องเที่ยวให้ทันสมัยปัจจุบันต่อไป เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจกับคนในชุมชน ให้สามารถเตรียมความพร้อมของชุมชน ทั้งก่อนระหว่าง และหลังจากดำเนินกิจกรรม พร้อมเตรียมคนที่จะร่วมมือกันในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมกับผู้สนับสนุนต่าง ๆ เช่น บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ดังนี้ ผู้นำหมู่บ้าน ประชาชนชาวบ้าน ผู้อาวุโส กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี ตัวแทนจากเทศบาลตำบลบางปู ยังมีตัวแทนจากทุก ๆ ฝ่าย ที่เป็นผู้ที่ได้รับผลเสียโดยตรงหรือเป็นผู้ที่ได้รับทั้งส่วนได้ส่วนเสีย จากภาครัฐ เอกชน หน่วยงานด้านการศึกษา ทั้งโรงเรียนประถม มัธยม และในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นฝ่ายสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ และสามารถนำเสนอไปได้หลาย ๆ ทางเพิ่มความเข้าใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่อยู่ในสภาพที่มีความแตกต่างในแต่ละบริบทของพื้นที่นั้น ๆ

3) พัฒนาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่อง เพื่อเป็นการให้สภาพแวดล้อมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวไม่เสื่อมโทรมคงความสวยงามไว้ โดยไม่จำเป็นต้องรอแต่งบประมาณจากผู้สนับสนุนเพียงอย่างเดียวถึงจะพัฒนาได้ โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในชุมชนให้เกิดประโยชน์

4) หน่วยงานผู้สนับสนุนควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการส่งเสริมพันธัสัตว์น้ำ วัตถุศิลปะต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนปรับภูมิทัศน์ให้มีความเหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่พร้อมให้บริการ และสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวชุมชนบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี” พบว่า ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมแหล่งท่องเที่ยวยังมีความเสื่อมโทรม อีกทั้งยังขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และขาดบุคคลทดแทนที่เพียงพอ ดังนั้นเป็นการให้ชุมชนท่องเที่ยวบางปูมีประสิทธิภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1.1 ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานสานต่อการทำงาน รวมทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วม ให้สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเปิดบริการอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่ดีขึ้น

1.2 ควรมีส่วนร่วมพัฒนาปรับปรุงทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับบริบทของสภาพแวดล้อมในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด และพร้อมเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

1.3 ควรให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และรักษาความสะอาดจากการเป็นเจ้าบ้านในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้มีความสะอาดจนนักท่องเที่ยวอยากกลับมาใช้บริการอีกครั้ง

1.4 ควรสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อให้มีส่วนร่วมในการสร้างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สามารถสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการเปิดให้บริการท่องเที่ยวในปัจจุบันของประชาชนในชุมชน ให้เป็นไปในรูปแบบใด และสามารถเตรียมพร้อมต่อการกำหนดทิศทางของชุมชนท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาศักยภาพของผลิตภัณฑ์ในชุมชนท่องเที่ยวบางปู ที่สามารถเปิดให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างแท้จริง

2.3 ควรเปรียบเทียบการบริการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนกับพื้นที่อื่น ๆ รอบอ่าวปัตตานี เพื่อให้งานวิจัยได้มีลักษณะที่หลากหลาย และสามารถสร้างรายได้ในการเปิดให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมต่อเนื่อง